

УДК 342.9:35.077.3:346.1/.7:004.738.5

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.88.3.14>

АДМІНІСТРАТИВНІ ПОСЛУГИ У СФЕРІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ

Шерстюк С.В.,

*кандидат економічних наук, заступник декана
факультету менеджменту, адміністрування та права,
доцент, доцент кафедри права та європейської інтеграції
Державного біотехнологічного університету
ORCID: 0000-0003-3969-3361*

Шерстюк К.Д.,

*студентка I курсу магістратури факультету юстиції
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
ORCID: 0009-0004-7506-8584*

Шерстюк С.В., Шерстюк К.Д. Адміністративні послуги у сфері підприємницької діяльності: теоретико-прикладні аспекти

Стаття присвячена проблематиці надання адміністративних послуг суб'єктам господарювання (підприємництва). Визначено, що адміністративні послуги у сфері підприємницької діяльності є ключовим інструментом забезпечення належних взаємовідносин між державою та підприємцями. З огляду на виклики, що спричинені повномасштабною війною та з урахуванням євроінтеграційних зобов'язань, наголошено на практичній необхідності удосконалення системи надання адміністративних послуг в окресленій сфері задля стимулювання підприємництва, залучення інвестицій та покращення загального економічного добробуту держави в цілому та окремих її суб'єктів, зокрема.

У статті відповідно до мети дослідження визначено поняття адміністративних послуг, окреслено їх види у сфері підприємницької діяльності. Окреслено проблемні аспекти їх надання, зокрема, що пов'язані із правовим регулюванням, певним рівнем бюрократизації та цифровізації вище зазначеної сфери. Значна увага приділена питанню відповідності підзаконного регулювання до чинного законодавства, зокрема на прикладі отримання дозволу на відкриття та експлуатацію магазину безмитної торгівлі. Проаналізовано європейський досвід щодо надання адміністративних послуг для бізнесу. Зокрема, на прикладі Італії виокремлено основні аспекти, що пов'язані із впровадженням системи «єдиного вікна», зауважено на загальних перевагах такої системи в аспекті спрощення процедур та задоволеності заінтересованих осіб від отримання відповідних послуг. Водночас, зазначено на неповноцінному покращенні системи як в Італії, так і в нашій державі. Окрема увага присвячена питанню запровадження онлайн-процедур для надання адміністративних послуг у сфері підприємницької діяльності. Зазначено, що Україна є досить прогресивною в питаннях електронного врядування та, зокрема, цифровізації системи адміністративних послуг, що сприяє більшій доступності останніх.

У висновку зазначено, що аналіз чинного законодавства України проілюстрував певні недоліки у правовому регулюванні, зокрема, ті, що стосуються несвоєчасного приведення підзаконних актів у відповідність до чинного законодавства, що вказує на необхідність оновлення нормативної бази. Італійський досвід щодо надання адміністративних послуг в окресленій сфері вказує на можливість запозичення відповідних рекомендацій задля спрощення адміністративних процедур шляхом гармонізації локальних (місцевих) актів, налагодження взаємодії між місцевими та державними органами. Перспективним у сфері надання адміністративних послуг підприємцям вбачається розширення цифрових процедур в окресленій сфері, зокрема з урахуванням кращих практик ЄС.

Ключові слова: адміністративні послуги, підприємницька діяльність, адміністративна процедура, суб'єкти господарювання, цифровізація.

Sherstiuk S.V., Sherstiuk K.D. Administrative services in the field of entrepreneurial activity: theoretical and applied aspects.

The article is devoted to the issues of administrative services provision to business entities. It is determined that administrative services in the field of entrepreneurship are a key tool for ensuring proper relations between the State and entrepreneurs. Given the challenges posed by the full-scale war and taking into account the European integration commitments, the author emphasizes the practical need to improve the system of administrative services in this area in order to stimulate entrepreneurship, attract investment, and improve the overall economic well-being of the State.

In accordance with the purpose of the study, the article defines the concept of administrative services and outlines their types in the field of entrepreneurial activity. The author outlines the problematic aspects of their provision, in particular, those related to legal regulation, a certain level of bureaucratization, and digitalization of the said area. Considerable attention is paid to the issue of compliance of by-laws with the current legislation, in particular, on the example of obtaining a permit to open and operate a duty-free shop. The article analyzes the European experience of providing administrative services to businesses. In particular, using Italy as an example, the author highlights the main aspects related to implementing the “one-stop shops” system, and emphasizes its general advantages in terms of simplification of procedures and satisfaction of stakeholders with the relevant services. At the same time, the author emphasizes that the system has not been improved in Italy and in our country. Special attention is paid to the issue of introducing online procedures for the provision of administrative services in the field of business. It is noted that Ukraine is quite progressive in terms of e-governance and, in particular, digitalization of the administrative services system, which contributes to greater accessibility of the latter.

The conclusion states that the analysis of the current legislation of Ukraine illustrated certain shortcomings in legal regulation, in particular, those related to the untimely harmonization of bylaws with the current legislation, which indicates the need to update the regulatory framework. The Italian experience in the provision of administrative services in this area indicates the possibility of borrowing relevant recommendations to simplify administrative procedures by harmonizing local acts and establishing cooperation between local and state bodies. The expansion of digital procedures in this area, in particular, taking into account EU best practices, is seen as promising in the provision of administrative services to entrepreneurs.

Key words: administrative services, entrepreneurial activities, administrative procedure, business entities, digitalization.

Постановка проблеми. Адміністративні послуги мають велике значення для ефективної взаємодії держави та особи в різних сферах суспільного життя. Сфера підприємницької діяльності не є винятком, а тому налагодження належної організації надання адміністративних послуг для підприємців є важливою складовою для створення сприятливого середовища (умов) для ведення бізнесу, розвитку підприємництва, залучення інвестицій та загального економічного добробуту держави.

Одним із провідних напрямів державної політики в Україні є реформування системи надання адміністративних послуг. Хоча наразі значно покращився стан справ у сфері надання останніх, все ще виникає ряд проблем, які можуть гальмувати його ефективність. Зокрема, можна виокремити проблеми, що пов’язані із певною бюрократизацією, недосконалістю правового регулювання та недостатньою цифровізацією. Сфера підприємництва є «чутливою» до зовнішніх обставин, що відбуваються у світі (першочергова проблема станом на сьогодні – ведення повномасштабної війни РФ проти України), що також неодмінно вимагає сприяння для належного ведення бізнесу, мінімізації корупційних ризиків та економічного зростання. Поряд із цим, значної актуальності тема набуває в розрізі активних євроінтеграційних процесів в нашій державі (адже Україна від червня 2022 року має статус кандидата на вступ до Європейського Союзу (далі – ЄС або Союз), що обумовлює необхідність вдосконалення процедур, що пов’язані з наданням адміністративних послуг, в тому числі у сфері підприємницької діяльності.

Метою дослідження є визначення поняття адміністративних послуг, видів таких послуг у сфері підприємницької діяльності, аналіз національного законодавства в окресленій сфері та виявлення його можливих недоліків, аналіз практики зарубіжних країн з окресленого питання (в першу чергу, рівня ЄС) та окреслення перспектив розвитку надання таких послуг фізичним особам-підприємцям (далі – ФОП) та юридичним особам.

Стан опрацювання проблематики. В юридичній науці проблематикою адміністративних послуг активно займалися різні вчені-правники, зокрема, О. Кузьменко, В. Авер'янов, І. Голосніченко, Ю. Битяк, О. Соловйова, В. Тимошук та ін., праці яких є вагомим внеском на шляху формування теоретичних основ функціонування системи адміністративних послуг, визначення їх правової суті та організаційного механізму надання. Поряд із цим, питанням надання адміністративних послуг саме у сфері підприємницької діяльності, що є темою нашого дослідження, займалися такі вчені як А. Замрига, С. Обрусна, О. Головач та інші. Ми вважаємо, що з урахуванням стрімких цифровізаційних та євроінтеграційних процесів, викликів, що спричинені збройною агресією РФ проти України, неповне подолання ряду проблем, та з огляду на підвищену важливість підприємництва (зокрема, малого та середнього бізнесу) для ефективного функціонування держави, дослідження певних проблемних аспектів надання адміністративних послуг саме в окресленій сфері є практично необхідним.

Виклад основного матеріалу. Для початку варто визначити, що собою являють адміністративні послуги у сфері підприємницької діяльності. Доцільно це зробити, виходячи з аналізу складових окресленої категорії: «адміністративні послуги» та «підприємницька діяльність». Законодавче визначення поняття адміністративної послуги містить у статті 1 ЗУ «Про адміністративні послуги», де під ними розуміється «результат здійснення владних повноважень суб'єктом надання адміністративних послуг за заявою фізичної або юридичної особи, спрямований на набуття, зміну чи припинення прав та/або здійснення обов'язків такої особи відповідно до закону». Надання адміністративних послуг окрім згаданого Закону регламентується ЗУ «Про адміністративну процедуру» та спеціальними Законами, що регулюють певну сферу суспільних відносин в рамках яких надається адміністративна послуга, зокрема ЗУ «Про ліцензування видів господарської діяльності» (стаття 3 згаданого Закону) [1].

З аналізу положень статті 42 Господарського кодексу України виходить, що підприємництво являє собою господарську діяльність, для якої характерні такі визначальні риси як самостійність, ініціативність, систематичність; здійснюється така діяльність суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку. Зі змісту ст. 55 цього ж Кодексу, що визначає суб'єктів господарювання, чітко зрозуміло, що ознакою останніх є легалізація свого статусу через процедуру державної реєстрації (далі – реєстрація), що водночас є першим прикладом адміністративної послуги у сфері підприємницької діяльності [2]. Реєстрація регулюється ЗУ «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» [3], що можна віднести до прикладу спеціального закону, що присвячений сфері, у котрій надається адміністративна послуга, окрім згаданого вище ЗУ «Про ліцензування видів господарської діяльності».

Окрім того, до адміністративних послуг в окресленій сфері можна віднести такі (наведено декілька прикладів):

- видача витягу з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців (далі – Реєстр)/виписки з Реєстру у паперовій формі для проставлення апостиля;
- реєстрація змін до установчих документів юридичної особи;
- реєстрація факту реорганізації юридичної особи (виділу, створення відокремленого підрозділу тощо);
- реєстрація змін до відомостей про фізичну особу-підприємця (далі – ФОП), які містяться в Реєстрі;
- реєстрація припинення юридичної особи в результаті реорганізації; державна реєстрація припинення підприємницької діяльності ФОП за її рішенням;
- видача документів дозвільного характеру/ліцензування певного виду діяльності, якщо така діяльність того вимагає відповідно до ст. 7 згаданого ЗУ «Про ліцензування видів господарської діяльності» тощо [3, 4, 5].

Виходячи із законодавства, що регулює порядок надання адміністративних послуг у сфері підприємницької діяльності, можна виокремити головні ознаки: 1) мета надання полягає у задоволенні прав та інтересів ФОП та юридичних осіб, та спрямована на виникнення/зміну/припинення прав та обов'язків останніх; 2) вони надаються за заявницьким принципом, тобто з ініціативи самої особи; 3) реалізовується адміністративна послуга у межах адміністративної процедури, а тому її надання має відповідати вимогам ЗУ «Про адміністративну процедуру»; 4) результат послуги оформлюється в адміністративному акті [6, с. 217].

Адміністративні послуги у сфері підприємництва створюють правову основу для ініціювання набуття статусу суб'єкта господарювання та подальші дії, необхідність в яких виникатиме в процесі здійснення діяльності суб'єктом господарювання, що може включати широкий каталог адміністративних послуг. Тому виникає критична необхідність визначити проблемні аспекти у регулюванні та наданні їх загалом, адже від розвитку діяльності підприємців залежить загальний економічний стан держави.

Заслуговує на увагу проблема правового регулювання у сфері надання адміністративних послуг у сфері підприємницької діяльності, а саме питання неприведення законодавства України до сталого виду відповідно до внесення змін до тих чи інших нормативно-правових актів. До прикладу, розглянемо питання надання дозволу на відкриття та експлуатацію магазину безмитної торгівлі (далі – МБТ). Виходячи зі змісту статті 420 Митного кодексу України (далі – МК України), стає зрозуміло, що така діяльність (відкриття та експлуатація МБТ) є видом підприємницької, адже має на меті отримання прибутку шляхом організації торгівлі товарами. Водночас така торгівля обумовлена специфічними рисами, зокрема здійснюється на користь обмеженого кола споживачів – фізичних осіб, що перетинають державний кордон. МК України встановлює вимогу щодо отримання дозволу для здійснення такого виду діяльності (ст. 404 МК України), при цьому порядок розгляду, перелік та вимоги до документів та/або інформації, необхідних для прийняття рішення митного органу щодо надання такого дозволу затверджуються Міністерством фінансів України (далі – Мінфін) [7]. Зокрема, Наказом Мінфіну від 8 червня 2012 року № 692 затверджено Порядок подання та розгляду заяв, надання, зупинення дії, анулювання дозволів на відкриття та експлуатацію магазину безмитної торгівлі (далі – Порядок). Слід звернути увагу на ряд недоліків, що спричинені неприведенням даного підзаконного акту до чинного законодавства. По-перше, згідно із цим Порядком при розгляді заяви на надання дозволу на відкриття МБТ митний орган та орган охорони державного кордону мають надати обґрунтовані висновки щодо можливості або неможливості відкриття останнього Державній фіскальній службі України (далі – ДФС) (згідно із текстом Порядку). Ще 7 років тому, у 2018 році Постановою Кабінету Міністрів України № 1200 було прийнято рішення про реорганізацію DFS на два окремі державні органи – Державну податкову службу України та Державну митну службу України [8]. І хоча, виходячи із загальних правил дії нормативно-правових актів у часі та передання повноважень щодо митних питань Державній митній службі України як правонаступниці DFS, зрозуміло, що вона є належним суб'єктом для подання висновків, однак невнесення змін до Порядку вказує на низький рівень законодавчої техніки.

По-друге, законодавчим недоліком, виходячи зі згаданого Порядку, є питання переоформлення, зупинення та анулювання дозволу на відкриття та експлуатацію МБТ. Зокрема, встановлено, що такі види адміністративних послуг надаються у порядку, що встановлений у статтях 412, 413 МК України, однак дані положення із Кодексу були виключені Законом № 2510-IX від 15 серпня 2022 року, тим самим порядок переоформлення, анулювання або зупинення дії дозволу на відкриття та експлуатацію МБТ наразі неврегульований (особливо щодо встановлення підстав такого зупинення/анулювання/переоформлення). Видається, що в такому випадку доречно застосовувати загальний порядок визнання адміністративного акту недійсним, його відкликання або перегляд за нововиявленими обставинами відповідно до ЗУ «Про адміністративну процедуру» (ст. 86–90). Водночас, зважаючи на специфічний характер даного виду діяльності, вважаємо вкрай необхідним здійснити законодавче закріплення цього аспекту шляхом внесення змін до згаданого Порядку/МК України або прийняття нового порядку, який би регламентував окреслене питання.

В контексті європейського вектора розвитку нашої держави, що закріплений в Основному Законі України – Конституції України та безпосередньо набуття Україною статусу держави-кандидата на вступ до ЄС, доречним є звернутися до досвіду надання адміністративних послуг у державах-членах Союзу. Зокрема, в рамках дослідження окресленої проблематики нами було проаналізовано статтю Анни Роміті (англ. – Anna Romiti), Крістіни Сантіні (англ. – Cristina Santini) та Крістіана Сімоні (англ. – Christian Simoni), що присвячена питанню зменшення бар'єрів для підприємництва в розрізі місцевих адміністративних послуг [9]. Виходячи з аналізу даної наукової праці, слід зупинитися на певних важливих, на нашу думку, тезах.

Зокрема, проведене дослідження вказує на те, що адміністративні бар'єри (йдеться про ускладнені процедури та надмірне регулювання діяльності бізнесу) мають негативний вплив на розвиток підприємництва як такого та створення нових суб'єктів підприємництва. У зв'язку з цим, в

наведеній роботі увага вчених була зосереджена на проблемі подолання (або принаймні мінімізації) таких перешкод на прикладі держави Італія. Слід виділити такі аспекти проведеного дослідження на прикладі регіону Тоскана, що можуть бути корисними в процесі покращення системи надання адміністративних послуг у сфері підприємницької діяльності в Україні:

1) В Італії було запроваджено систему «єдиного вікна», що значно спрощує адміністративну процедуру для підприємців, зберігаючи їх час та ресурси задля реалізації свого права на підприємницьку діяльність, та значно покращуючи рівень взаємовідносин між державою та відповідними суб'єктами бізнесу. Однак поряд із цим у дослідженні зазначається, що велика кількість підприємців все одно змушена звертатися за професійною допомогою у підготовці та подачі заявок на отримання тих чи інших адміністративних послуг [9, с. 59, 63].

Одразу зазначимо, що в Україні також впроваджено таку систему, що реалізовується через центри надання адміністративних послуг (далі – ЦНАП), що є вкрай зручним з огляду на відсутність проблеми «біганини по кабінетах» та можливості отримати суб'єктом підприємницької діяльності відповідні послуги в одному місці. Однак, перешкодою для констатації безпроблемного функціонування «єдиного вікна» у сфері саме підприємницької діяльності є те, що не всі види послуг, що надаються в окресленій сфері доступні через ЦНАП, що вказує на відповідні прогалини у системі надання адміністративних послуг в цій сфері. Також можемо констатувати, що в нашій державі, порівняно із Італією, також наявна проблема, яка полягає у необхідності звернення за допомогою до спеціалістів (зокрема, юристів щодо супроводу бізнесу) задля впевненості у правильності оформлення документів та ін. З одного боку така необхідність спричинена складністю правовідносин у відповідній сфері підприємницької діяльності та її специфічних рис, а з іншого – певною мірою демонструє реальну проблему недостатнього спрощення сфери адміністративних послуг у сфері підприємницької діяльності.

2) Важливою стороною проведеного дослідження також було визначення об'єктивного стану якості адміністративних послуг для бізнесу в регіоні Тоскана. Зокрема, шляхом опитування було проведено оцінку показників очікуваних послуг та фактично наданих. Опитування виявило, що на загальну (не)задоволеність споживачів впливають такі фактори, як: години роботи, легкість визначення відповідної особи для отримання необхідних послуг, можливість отримати інформацію телефоном, легкість знаходження вебсайту, здатність працівників надавати повну інформацію про процедури та форми, можливість відстежувати та отримувати інформацію щодо поточних процедур, можливість легко та однозначно розуміти форми, здатність працівників оперативно реагувати на запити користувачів. Поряд із цим, варто зауважити, що результати проведеного опитування різнилися в порівнянні показників у різних установах, що надають послуги [9, с. 60, 64].

У висновку зазначено, що система «єдиного вікна» в загальному має позитивну динаміку в аспекті покращення якості надання адміністративних послуг для підприємців та задоволеності останніх. Поряд із цим, автори зазначають, що варто впроваджувати можливості для ще більш прогресивного покращення ефективності, зокрема шляхом покращення онлайн-процедур (адже результати опитування також показали, що поміж іншого такі процедури позитивно впливають на задоволеність заінтересованих осіб), надання рекомендацій щодо гармонізації місцевих норм, створення протоколів для координації між установами/органами на рівні регіону, посилення співробітництва з бізнес-асоціаціями та організаціями (при цьому важливим є саме яким чином ця співпраця буде впроваджена в здійснення оперативних механізмів під час надання адміністративних послуг), та підвищення самоконтролю суб'єктів, що надають послуги у сфері підприємницької діяльності [9, с. 65].

На нашу думку, такі рекомендації певною мірою можна використати і в нашій державі задля покращення ефективності надання адміністративних послуг в окресленій сфері, адже як ми вже зазначали, в Україні наявні схожі проблеми, які доцільно було б подолати. Водночас з наведеного дослідження вбачається, що ефективним та доцільним механізмом відстежування якості надання адміністративних послуг, в т.ч. і у сфері підприємницької діяльності є проведення регулярних опитувань серед суб'єктів надання адміністративних послуг та власне заінтересованими особами. На нашу думку, подібні опитування та/або збір зворотнього зв'язку від підприємців може стати простим та водночас дієвим засобом задля корегування виявлених недоліків у системі надання адміністративних послуг (у разі їх виявлення) відповідно до реальних потреб суб'єктів господарювання (підприємництва).

Окрім того, вважаємо, що розроблення та гармонізація локального регулювання в окресленій сфері також є важливим елементом налагодження взаємодії між бізнесом та державою на етапі надання/отримання послуг. Зокрема, як вбачається з італійського досвіду, що демонструє специфіку провадження діяльності у певних регіонах, схожі ситуації можуть виникати і в різних областях України (особливо актуально для підприємців, що здійснюють діяльність одночасно у різних областях/місцевостях). Задля збалансування та забезпечення юридичної визначеності на користь підприємців доцільним та необхідним є налагодження співпраці між місцевими та державними органами. Такі гармонізовані стандарти на всіх рівнях сприятимуть спрощенню адміністративної процедури та забезпеченню рівності умов для започаткування та ведення підприємницької діяльності.

Вище ми вже згадували про те, що впровадження онлайн-процедур значно поліпшує задоволеність споживачів в отриманні відповідних адміністративних послуг у сфері підприємницької діяльності, а тому очевидно не можемо оминати увагою питання надання адміністративних послуг у сфері підприємницької діяльності в режимі онлайн у нашій державі. Очевидним на сьогодні є факт, що в Україні активно розвиваються механізми цифрової держави та електронного управління, що виражається у функціонуванні безлічі електронних реєстрів, «Електронного суду», використанні кваліфікованого електронного підпису, укладанні електронних договорів тощо. У сфері надання адміністративних послуг також активним є впровадження онлайн-процедур. Зокрема, згідно зі ст. 17 ЗУ «Про адміністративні послуги» надання послуг у такій формі (електронній) забезпечується засобами Єдиного державного вебпорталу електронних послуг (далі – Портал або Портал ДІЯ), який є офіційним джерелом інформації про надання адміністративних послуг в Україні [1]. Каталог послуг, що наданий на Порталі, охоплює різноманітні аспекти діяльності бізнесу. Деякі з цих послуг можуть надаватися шляхом подання заяви онлайн та в автоматичному режимі, що значно спрощує процедуру отримання бажаного результату та є значною перевагою з точки зору доступності адміністративних послуг. Але при цьому, залишається ряд послуг, які потребують особистого звернення особи або її законного представника до відповідних адміністративних органів [10].

Водночас, слід зауважити, що впровадження онлайн-процедур у систему надання адміністративних послуг у сфері підприємницької діяльності не варто сприймати як беззаперечний ідеал, адже навіть при значному підвищенні доступності та зручності, можна виокремити і проблемні аспекти. Зокрема, питання полягає в тому, що такий вид надання адміністративних послуг потребує наявності стабільного інтернет-зв'язку та технічної бази, які можуть бути відсутні в деяких випадках (наприклад, у сільських місцевостях або невеличких містах; або що пов'язано із постійною загрозою з боку РФ в контексті війни та наслідки таких загроз у вигляді «блек-аутів»). Це може тягнути за собою, по-перше, виникнення нерівності прав суб'єктів господарювання у великих містах та, наприклад, селищах. По-друге, використання застарілої технічної бази або в цілому відсутність електроенергії можуть спричинити значні затримки у подачі документів, проблеми із завантаженням певної інформації та її обробкою, що вже навпаки вказує на погіршення якості та доступності таких адміністративних послуг.

Іншим проблемним аспектом залишається безпека даних суб'єктів господарювання та конфіденційність. Особливої актуальності ця проблема набуває в контексті поширеності кібератак, що спрямовані на зрив злагодженого функціонування державних реєстрів та баз даних, які в т.ч. інтегровані з порталом «Дія» (до прикладу, масштабна хакерська атака на реєстри 19 грудня 2024 року, що спричинила припинення функціонування низки реєстрів, що перебувають у віданні Міністерства юстиції України, зокрема Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань тощо).

З огляду на наведене, вважаємо, що у перспективі розвитку процедури надання адміністративних послуг у сфері підприємницької діяльності, важливим є розширення цифровізації, адже остання відіграє ключову роль у реалізації е-врядування. При цьому варто налагоджувати роботу онлайн-сервісів з урахуванням зовнішніх загроз та завжди передбачати можливість альтернативних способів звернення заінтересованих осіб за наданням адміністративних послуг.

Висновки. З огляду на все вищенаведене можна дійти таких висновків. Адміністративні послуги у сфері підприємницької діяльності є результатом виконання владних повноважень суб'єктів їх надання, що реалізуються за заявою суб'єкта господарювання з метою набуття, зміни чи припинення їх прав та/або обов'язків відповідно до вимог чинного законодавства. Види адміністративних послуг в окресленій сфері характеризуються різноманітністю, починаючи від держав-

ної реєстрації та ліцензування відповідного виду підприємницької діяльності, закінчуючи внесенням змін до установчих документів та отримання різноманітних довідок.

Аналіз чинного законодавства України проілюстрував певні недоліки у правовому регулюванні, зокрема, ті, що стосуються несвоєчасного приведення підзаконних актів у відповідність до чинного законодавства (на прикладі відкриття та експлуатації магазину безмитної торгівлі). Це вказує на необхідність безперервного моніторингу та контролю за оновленням нормативної бази щодо регулювання системи надання адміністративних послуг підприємцям.

Італійський досвід щодо надання адміністративних послуг в окресленій сфері вказує на можливість запозичення відповідних рекомендацій задля спрощення адміністративних процедур шляхом гармонізації локальних (місцевих) актів, налагодження взаємодії між місцевими та державними органами.

Перспективним у сфері надання адміністративних послуг підприємцям вбачаємо розширення цифрових технологій та процедур в окресленій сфері, зокрема з урахуванням кращих практик ЄС. Водночас, важливим є також врахування зовнішніх загроз задля дотримання безпеки надання адміністративних послуг в режимі онлайн.

Зрештою, вдосконалення адміністративних послуг у сфері підприємницької діяльності відповідно до принципів прозорості, доступності та зручності є важливою складовою в процесі стимулювання бізнес-ініціатив, всебічного розвитку підприємництва та поліпшення загального економічного стану держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 № 5203-VI // *База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/5203-17> (дата звернення: 26.03.2025).
2. Господарський кодекс України: Кодекс України; Закон, Кодекс від 16.01.2003 № 436-IV // *База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/436-15> (дата звернення: 26.03.2025).
3. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 № 5755-IV // *База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text> (дата звернення: 30.03.2025).
4. Деякі питання надання адміністративних послуг через центри надання адміністративних послуг: Розпорядження Кабінету Міністрів України; Перелік від 16.05.2014 № 523-р // *База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/523-2014-%D1%80> (дата звернення: 26.03.2025).
5. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02.03.2015 № 222-VIII // *База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/222-19> (дата звернення: 26.03.2025).
6. Адміністративне право : підручник / Ю.П. Битяк (кер.авт.кол.), І.М. Балакарева, І.В. Бойко та ін.; за заг. ред. Ю.П. Битяка. – Харків: Право, 2021. – 392 с.
7. Митний кодекс України: Кодекс України; Закон, Кодекс від 13.03.2012 № 4495-VI // *База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/4495-17> (дата звернення: 30.03.2025).
8. Про утворення Державної податкової служби України та Державної митної служби України: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.12.2018 № 1200 // *База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1200-2018-%D0%BF> (дата звернення: 30.03.2025).
9. Anna Romiti, Cristina Santini, Christian Simoni. Local administrative services to reduce barriers to entrepreneurship and entrepreneurial activities: Understanding the reasons behind the differences in user satisfaction. *ResearchGate*. December, 2011. URL: https://www.researchgate.net/publication/277171226_Local_administrative_services_to_reduce_barriers_to_entrepreneurship_and_entrepreneurial_activities_Understanding_the_reasons_behind_the_differences_in_user_satisfaction.
10. Єдиний державний веб-портал електронних послуг «ДІЯ». URL: <https://diia.gov.ua/>.